

Skriftlig høringsinnspill fra Drama- og teaterpedagogene Creo NTO Norsk Skuespillerforbund, Scenekunstbruket

Høring: Representantforslag om meir frileik og aktivitet i skulen

Innspillsdato: 09.03.2026

Lekens muligheter i skolen

Sp foreslår store endringer for å få inn mer lek og aktivitet i skolen. Vi mener mer lek er viktig og takker for at forslagene reises. Samtidig må de ses i sammenheng med andre former for lek enn frilek, og med at det finnes glidende overganger mellom lærerledet lek og frilek. Flere partier understreker lekens betydning for barns trivsel, læring og utvikling. Spørsmålet er hvordan dette best kan realiseres.

Dette handler ikke bare om antall timer eller barns tid til lek i skolen, inkludert friminutt og AKS/SFO. Det handler også om hvordan læreren kan tilrettelegge for lek som fremmer trivsel, læring og utvikling – og som inkluderer alle barn. Hva betyr «frilek» i et klasserom eller i skolegården i skoletiden? Får alle være med i den egeninitierte leken? Hvem er de voksne og hvilken rolle har de – lærere, assistenter eller AKS/SFO-ansatte? Kan deler av Sps forslag i praksis innebære kortere skoledag og dermed flere timer for mange barn på AKS/SFO?

Evaluerings av seksårsreformen, læreplan og skjermbruk

Sp viser til evalueringen av seksårsreformen, som peker på mer stillesitting og tradisjonell undervisning på bekostning av lek. Evalueringen viser også at lærere i liten grad tilrettelegger for rollelek og rammelek, og at barn ønsker mer innelek.

Dramaundervisning er særlig egnet til å møte dette behovet. Rollelek innenfor en

fiksjonsramme er et sentralt element i faget og en pedagogisk praksis der lek og læring går hånd i hånd.

Dersom skolen for førsteklasinger skal bringes nærmere intensjonen bak seksårsreformen, må man også se på andre endringer som påvirker lek. Sammenligner vi læreplanen L97 med dagens LK20, er forskjellen stor. I norskfaget i L97 inkluderte 3 av 14 kompetansemål på 1. trinn rollelek, mens LK20 ikke har noen mål som inkluderer denne formen for lek. Drama og teater ble fjernet fra læreplanen ved innføringen av LK20 og erstattet av mer åpne formuleringer som «kreative aktiviteter».

Samtidig tar skjermer langt større plass i barns liv enn da seksårsreformen kom i 1997. Mindre skjermbruk i skolen og tiltak for å begrense skjermtid på fritiden er viktig. For mange barn fortrenger likevel skjermbruk tid til lek og kan påvirke barns lekeferdigheter.

Drama og teater i lærerutdanningen

De fleste lærerutdanningene har allerede fagpersonell og utdanningstilbud i drama og teater. Omfang, innhold og organisering varierer. Den nye felles rammeplanen for lærerutdanning som er under utvikling bør sikre at alle studenter får opplæring i dette uavhengig av studiested. I begrunnelsene til den nye planen for trinn 1-4 og 5-7 ligger formuleringer om at lærere må kunne integrere lek, drama og utforskende arbeidsformer i undervisningen. Vi anbefaler at utdannings- og forskningskomiteen ser Sps forslag i sammenheng med arbeidet med ny rammeplan.

Drama, lek og elevaktiv læring

I dramaundervisning tilrettelegger læreren for lek og praktisk, elevaktiv læring der hele klassen inkluderes. Klassen går inn i en felles fiksjonsverden der et tema, en bok eller en fortelling gjøres levende. Elevene lever seg inn i karakterer og handling, tolker situasjoner og opplever stoffet med kropp og følelser. Samtidig øver de på sosiale og emosjonelle ferdigheter ved å ta andres perspektiv.

Undervisningen består av ulike dramaaktiviteter steg for steg og er noe annet enn å sette opp en forestilling. Et dramaforløp kan for eksempel bygges opp rundt en barnebok. På småtrinnet kan undervisningen også bestå av rollelek innenfor en fiksjonsramme, der klassen sammen skaper en lekeverden – for eksempel hotell, sykehus eller en reise til verdensrommet.

Stimulere barns lek

Drama- og teaterundervisning kan styrke barns fantasi og lekeferdigheter og gi næring til frilek i friminutt, på AKS/SFO og på fritiden. I slike timer blir barna kjent med hverandre på nye måter fordi de viser andre sider av seg selv gjennom improvisasjon og lek. Spillereglene er ofte mer åpne enn i regelstyrte leker som preger mange friminutt.

Tverrfaglighet

Dramapedagogikk ble utviklet nettopp for at barn skulle lære gjennom lek, forestillingsevne og «som om»-aktiviteter i tenkte situasjoner. Drama- og teaterundervisning er derfor ofte tverrfaglig, enten det står på timeplanen som eget fag eller brukes som arbeidsform i andre fag. Temaer fra litteratur, historie eller samfunn integreres med rollelek, situasjoner og perspektivskifte.

Drama som fag eller arbeidsform

Når drama og teater finnes på timeplanen, sikrer man at elevene faktisk får undervisning i faget og progresjon i dets kjerneområder. Uten en slik forankring blir det lett usynlig. Skal skolen legges om for å gi mer rom for lek, trivsel og elevaktiv læring, må også faget som har lek som kjerne inkluderes i løsningen.

Forslag

Lek er selve kjernen i drama- og teaterundervisning. Vi foreslår derfor:

- Dersom fag- og timefordelingen endres for å gi mer lek på 1. trinn, bør drama og teater innføres med 1 time per uke (38 timer årlig). Dette utgjør en liten del av timetallet, men kan ha stor betydning for elevenes skolehverdag. Faget kan integreres i leseopplæringen og krever ikke spesialrom eller utstyr – kropp, stemme og forestillingsevne er de viktigste verktøyene.
- Gjeninnfør drama og teater som en tydelig del av norskfaget på alle trinn, forankret i læreplanen og utviklet i samarbeid med fagfeltet.

Kommentarer til Sps forslag

Vi foreslår å utvide listen med punktet:

«Stortinget ber regjeringen innføre timeplanfestet drama- og teaterfag på 1. trinn.»

Om punkt 5: Kortere skoledag kan i praksis bety lengre dager på AKS/SFO for mange barn. Derfor bør mer lek også sikres innenfor skoledagen, for eksempel gjennom drama- og teaterfaget.

Om punkt 6: Sp foreslår én time fysisk aktivitet daglig gjennom fysiske læringsopplegg i teoretiske fag. Dette er en sterk føring. Ansvar og kompetanse bør derfor fordeles, og fagfelt som allerede arbeider med handlingsbasert og tematisk læring – som drama og teater – bør involveres. Innføres drama og teater én time i uka på 1. trinn, vil én av ukens fem timer med slik læring være kvalitetssikret gjennom et fag der fysisk aktivitet, rollelek og faglig tematikk allerede er integrert.

Oslo, 9.3.2026

- Drama- og teaterpedagogene ved daglig leder Kari Strand
- Creo, Forbundet for kunst og kultur ved Forbundsleder Hans Ole Rian
- Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen ved professor Wenche Torrissen
- Norsk teater- og orkesterforening (NTO) ved direktør Morten Gjeltén
- Norsk Skuespillerforbund ved forbundsleder Per Emil Grimstad
- Scenekunstbruket ved daglig leder Tine Valavuo Tyldum